

Változó viszonyok

Az egészségügyi fejlesztéseket célzó hangsúlyos kormányzati intézkedések részeként tavaly januártól átalakult a kórházi sürgősségi ellátás, hogy mindenki olyan gondozásban részesülhessen, amelyet az állapota valóban indokol. 2019 nyarán pedig megkezdhették munkájukat az alapellátás praxisközösségei annak érdekében, hogy minél inkább kitolódjon a lakosság egészségben eltöltött éveinek a száma.

Az OECD Egészségügyi Bizottságának és az EU szakértői csoportjának tavaly decemberben nyilvánosságra hozott, az európai országok egészségügyi helyzetét érintő jelentése számos területen elismeri a magyar kormány egészségfejlesztő munkáját, de felhívja a figyelmet arra is, hogy jócskán akad még tennivaló. A dolgozat kiemeli, hogy hazánkban az elmúlt húsz évben 72-ről 76 évre emelkedett a születéskor várható élettartam, ami még így is öt évvel elmarad az EU-tagállamok átlagától. Ami az egészségben eltöltött évek számát illeti, a 65 évnél idősebbek kétharmada számolt be valamilyen krónikus betegségről, ami 12 százalékponttal magasabb az uniós középértéknél.

A minőségi betegellátás és az egészségtudatos életmód erősítése számos kormányintézkedést hívott életre 2019-ben is. A szabályozás kiterjedt többek között a praxisközösségek tevékenységének elindítására és a sürgősségi betegellátás átalakítására is.

Triázs rendszer

Az egyszerűbb, gyorsabb és kiszámíthatóbb működés érdekében tavaly január 1-től vezették be a sürgősségi betegellátás területére a Magyar Sürgősségi Triázs Rendszert (MSTR). A feladatok elvégzésére a fekvőbeteg-szakellátó intézmények évente közel hétszázmillió forintos többlettámogatást kapnak.

A triázs rendszer lényege a betegbiztonság növelése, az azonnali, illetve a tizenöt vagy harminc percen belüli ellátást igénylő betegek késedelem nélküli felismerése. A beteg aktuális állapotának megfelelően súlyossági kategóriákat állapítanak meg, és a magas kockázatú pácienseket kiemelik a kevésbé sürgős ellátást igénylők közül. Az ötfokozatú skála mindegyikében meghatározzák, hogy mennyi időn belül kell a betegnek ellátást kapnia. Az MSTR1, MSTR2, MSTR 3-as kategóriába azok tartoznak, akik életet veszélyeztető vagy kritikus állapotban vannak, tüneteik és panaszaik alapján azonnali, illetve harminc percen belüli beavatkozást igényelnek. Az MSTR4 és MSTR 5-ös fokozatba sorolt személyek állapota nem igényel sürgősségi ellátást, ők gyakran indokolatlanul keresik fel ezeket az osztályokat.

Azok az érintettek, akik mentővel érkeznek, a sürgősségi osztályos diszpécser irányításával öt percen belül kötelezően bekerülnek az informatikai rendszerbe, majd a triázs ápoló tíz percen belül besorolja őket a megfelelő kategóriába. Amennyiben a páciensnek azonnali beavatkozásra van szüksége, rögtön a megfelelő kezelőhelyiségbe kerül. Ellátatlanul senki nem marad, hiszen a „halasztható eseteket” az újonnan létrehozott Akut Alapellátási Egységbe irányítják, ahol akár diplomás ápoló, rezidens vagy mentőtiszt is elláthatja őket.

Egységes szakmai protokoll

A fővárosi Uzsoki Utcai Kórház egyik legfiatalabb osztályaként, 2011 óta évente tizenhatezer ambuláns, és további két-két és fél ezer fekvőbeteg fogad a Sürgősségi Betegellátó Osztály (SBO). Egyikük Bakó Vilmosné, akit fulladásos rosszullét miatt hozott be a mentő. Szerencsére a gyors ellátásnak köszönhetően a reggeli ijedtség után már sokkal jobban van, jelenleg a megfigyelő-fektetőben várja, hogy hazaengedjék.

– Gyorsan jött a mentő, itt, a sürgősségin sem kellett várakozni, maximálisan elégedett vagyok az ellátással. Leukémia az alapbetegségem, a gyenge immunrendszerem miatt gyakoriak a rosszullétek, nem először járok itt, és eddig mindig azonnali szakszerű segítséget kaptam – magyarázza a beteg.

A fővárosi Uzsoki Utcai Kórház SBO-osztálya évente tizenhatezer ambuláns, és további két-két és félezer fekvőbeteg fogad

Bakó Vilmosné elégedett az ellátással

Cseke Béla osztályvezető főorvos arról tájékoztat, hogy az SBO-ra érkező páciensek sorsáról, hazabocsátásáról vagy más fekvőbeteg osztályon történő további elhelyezéséről huszonnégy órán belül döntenek. Ehhez a tevékenységhez a kórház egészét érintő, jól szervezett csapatmunkára van szükség, így szoros együttműködésben dolgoznak más osztályokkal, legyen szó akár szívizominfarktusról, agyérkatasztrófáról, gyomor-bélrendszeri vérzésről vagy más súlyos, életveszélyes állapotról.

– Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen más fővárosi kórházakhoz hasonlóan már korábban is alkalmaztuk a sürgősségi triázs rendszert, az osztály indulásától fogva rendelkezünk ilyen jellegű gyakorlattal. Az egységes protokoll érdekében tavaly év eleje óta már az egész országban kötelező használni a rendszert. A betegosztályozást műszakvezető triázs nővérek látják el, magasan képzett szakápolók, diplomás ápolók

Cseke Béla osztályvezető főorvos

Közös torna a XIII. kerületi Herman Ottó Általános iskolában

és mentőtisztek, akik a Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság MSTR tanfolyamát is elvégezték. Az SBO részeként működő Akut Alapellátó Egységbe új kollégákat, mentőtiszteket vettünk fel. A létszám-bővítés mindenképpen csökkenti a várakozási időt, a kevésbé sürgős esetekben is hamarabb sorra kerülnek a betegek, akik például enyhe hasmenéssel, rovarcsípés miatt vagy különböző krónikus panaszokkal érkeznek. Bár tudnánk még szakképzett kollégákat alkalmazni, az újonnan belépőkkel el tudjuk látni feladatainkat – összegzi a főorvos.

Praxisközösségek az egészségért

Fél éve kezdtek működésüket azok a házi orvosi praxisközösségek, amelyek vissza nem térítendő pályázati támogatást nyertek az Emmi „Három generációval az egészsé-

gért” címmel meghirdetett első tenderén. A kezdeményezés célja a szív- és érrendszeri prevenció, gondozási, a rosszindulatú daganatos betegségek szűrését és korai felismerését elősegítő, valamint a gyermekek körében végzett egészségfejlesztési programok megvalósítása. A célcsoport a 6–18 és a 40–65 éves korosztály.

Horváth Ildikó, az Emmi egészségügyért felelős államtitkára a pályázat első ütemét bemutató szakmai fórumon, 2019 januárjában arról beszélt, hogy motiválni szeretnék az alapellátás szakembereit, a házi gyermekorvosokat, a felnőtt házi orvosokat, valamint a szakellátás szereplőit, továbbá a prevenció munkát végző egészségfejlesztési irodákat és az önkormányzatokat, fogjanak össze annak érdekében, hogy javuljon a magyar emberek egészségi állapota. A pályázat kiíróinak az volt a szándéka, hogy az egészségvédő folyamat a magzati kortól a felnőtté váláson át az időskorig minden korosztály-

nál éreztesse hatását. Hiszen minden olyan eredmény, ami a most élő generációknál érhető el, évtizedekre, de akár évszázadokra is meghatározza majd a nemzet sorsát. A pályázat nyertesei átlagosan ötven-nyolcvan millió forintból valósíthatják meg az elképzeléseiket az adott körzetben.

Szemléletváltás felé

A szív- és érrendszeri betegségek rizikócsoportjába tartozók vizsgálata, agyi érellátási zavar kezelése, gyógyszereszedési javaslatok betartásának ellenőrzése, egészségnevelő előadások, online-kapcsolattartás, kampány a lakossági népegészségügyi szűrések ösztönzésére, iskolai tájékoztatók, légzésdiagnosztika, információs honlap működtetése, szakorvosi konzílium, alkoholfüggőség felmérése, külső helyszínen végzett egészségmegőrző programok, csontritkulás okozta törési kockázatok szű-

Az Újlipótvárosi praxisközösség csapata

rése, depresszió kezelése és pszichológiai ellátás, fitnesszedző melletti torna, táncterápia... Íme a teljesség igénye nélkül néhány szolgáltatás azok közül, amelyekkel a Tátra utcai Újlipótvárosi praxisközösség szakemberei várják a felnőtt és gyermekbetegeket, a hagyományos rendelési időn túl. Az öt felnőtt háziorvos, egy gyermekorvos, valamint védőnő, pszichológusok, dietetikusok, gyógytornász, táncterapeuta és fitnesszedző részvételével kialakított egészségvédő csoport júliusban indította el a pályázati kiírás szerint egyéves időtartamra szóló munkáját a főváros XIII. kerületében, közel hetvenmillió forintos támogatásból.

Torzsa Péter praxisvezető arról tájékoztat, hogy az Emmi-pályázat folyamatban levő első és 2020-ban esedékes második ütemében összességében száznegyven praxisközösség hét-nyolcszáz családorvosa vesz részt. Ha ehhez hozzáadjuk az uniós támogatással megalakult, jellemzően vidéken működő praxisközösségeket is, akkor már csaknem ezer háziorvosról van szó, akikhez közel másfél millió páciens tartozik.

– Az Újlipótvárosi praxisközösségben talán a táplálkozási és a pszichológiai tanácsadásra van leginkább szükség – mond-

ja a családorvos. – A személyes dietetikai konzultációkon túl csoportos foglalkozásokat is tartunk, ahol a betegek egymás jó gyakorlatait is megismerhetik. Szinte sorban állnak azok is, akik pszichológus segítségére szorulnak, de a magánellátást nem tudják megfizetni. A szolgáltatások ingyenesek, csapatunk tagjai teammunkában dolgoznak, a visszajelzéseket nagyon gyorsan fel tudjuk dolgozni, így szükség esetén azonnal időpontot tudunk adni a további terápiához. Szívesen köszönzünk vérnyomásmérőt, transztelefonikus EKG-val dolgozunk, ami azt jelenti, hogy a páciensek otthon is végezhetnek EKG-vizsgálatot, az adatok pedig online a kardiológiai központba futnak be, és számunkra is folyamatosan hozzáférhetőek.

A Semmelweis Egyetem docense az eredmények között említi, hogy a projekt résztvevőinek laboreredményei hat hónap alatt látványosan javultak. Hangsúlyozza, hogy egy év alatt nem lehet csodát művelni, de a szemléletváltás érdekében el lehet indítani a folyamatot, hogy a pályázat mottójaként mindennapi szokássá váljon az egészséges életmód valamennyi korosztály számára.

Életmód-tanácsadás a Tátra utcai Újlipótvárosi praxisközösség szervezésében

Ingyenes Zumbaóra

Torzsa Péter praxisvezető

Gizella és Eszter szívesen járnak az idősek csoportjában tartott örömteli, zenés mozgásórákra

Hiteles motiváció

Gizella és Eszter évek óta a Tátra utcai rendelőbe járnak. Családorvosuk javaslatára döntöttek úgy, hogy részt vesznek a Három generációval az egészségért programban. A praxisközösségtől nyolcalkalmas bérletet kaptak a közeli SUHANJ! Fitness Klubba, és annyira megkedvelték a csoportos mozgásterápiát, hogy a későbbiekben is szívesen folytatnák a táncos tornát. Ahogy elmondják, az idősek csoportjában tartott örömteli, zenével és mozgással fűszerezett közösségi élménynek egyértelműen stresszoldó hatása van. Hihetetlen, de a jó kedélyű hölgyek a közelmúltban komoly betegségeken mentek keresztül: Gizella egy hirtelen szívleállást követő hosszú lábadozás után állt talpra, Eszternek pedig három gerincsérvműtétje is volt. A terápia nem csak a fizikai és lelki állapotukon segített, a mozgásórákon barátságot is kötöttek, ami tovább javította hangulatukat.

Magyar Ágnesnek a térdét műtötték, most gyógytornára jár. A foglalkozásoknak köszönhetően már néhány alkalom után is jelentős állapotjavulásról számol be.

– Ahhoz, hogy az ember életmódváltásba kezdjen, sokszor motiváció szükséges, amit egy hiteles szakember, például a családorvos tud nyújtani – hangsúlyozza Magyar Ágnes.

Az OECD Egészségügyi Bizottságának és az EU szakértői csoportjának korábban említett jelentése is követendő kezdeményezésnek tartja a csoportos praxisok kialakítását, megjegyezve, hogy munkájuknak köszönhetően a hátrányos helyzetű vidéki térségekben is javult a szolgáltatások hozzáférhetősége és az ott élők egészsége. Torza Péter mindehhez hozzáfűzi, hogy a családorvosok tevékenységének támogatásával emelkedhet az erkölcsi elismertségük is, a praxisközösség hívó szava válhat a fiatal orvosok számára, ugyanakkor a helyben végzett alapellátás megerősítésével tehermentesítheti a drága szakorvosi ellátást is. ■

A Három generációval az egészségért projekt résztvevőinek laboreredményei hat hónap alatt látványosan javultak